

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Institutul și Autoritățile 600 Lei pe 1 an
 Advocați 500 Lei pe 1 an
 Magistrati 400 Lei pe 1 an
 Un număr simplu 30 Lei
 Un număr dublu 35 Lei
 Un număr vechiu 40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
 Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.)
 unde se primesc abonamente și orice cereri de adije. Telefon 630

Director fondator și redactor responsabil: **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori:

Alexandrescu Traian
Fost Prim-președinte de Tribunal
Avocat din București

Anca Justin Leontin
Judecător Trib. Cluj

Ceur Aslan Ernest
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Balașiu Paul
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Bartha Ignat
avocat din Cluj

Bolla Romul
Profesor la Universitatea din Cluj

Botez Corneliu
Consilier la Inalta Curte de Casație

Dimitriu Vasile
Profesor la Universitatea din București

Docan P. George
Presedinte Tribunalul Buzeu

Filipescu Constantin
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Filipescu Ricard
Judecător tribunalul Cluj

Hațeganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Maurițiu
Profesor universitar pensionar

Lazar Aurel
Fost ministru, Avocat Oradea-Mare

Maria Alexandru
Prim președintele Curtii de Apel
Timișoara

Micșa Pompei
Prim președintele Curtii de Apel Cluj

Munteanu Victor
Avocat din Sibiu

Negrea Camil
Profesor la Universitatea din Cluj

Onișor Victor
Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile
Judecător la Trib. Cluj

Petrescu F. Vasile
Judecător de ședință la Trib. Sibiu

Popp Romulus
Prim președintele Curtii de Apel
Brașov

Porușiu Petre
Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan
Consilier la Curtea de Apel Oradea-Mare

Radu Iorgu
Profesor la Universitatea din Cluj

Stetcu Emilian
Judecător șef la ocolul Mercurea-
Sibiului

Stăncescu Ștefan
Prim președintele Curtii de Apel
Oradea-Mare

Tolciu Ioachim
Avocat din Cluj

Tănăsescu Teodor
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Xantopol Constantin
Fost magistrat, Avocat din Cluj

CUPRINSUL:

- Judecătorile arbitrale din Arad și Timișoara de *A. M.*
- Precizări de *I. P. Vioroanu*
Jud. supl. Trib. Turda
- Rezumate de jurisprudențe stabilite

de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație.

- Societățile cu garanție limitată de *Dr. Vasile Boldur*
fost președinte al Curtii de Apel Cernăuți
- Informațiuni

AGRICOLA

SOC. AN. DE ASIGURĂRI GENERALE

FONDATA
1906

FONDURI DE GARANȚII LEI: 35,473.258

*Primește asig-
urări în toa-
te ramurile*

Direcțiunea gene-
rală: București, Ca-
lea Victoriei Nr. 11
Direcțiunea regio-
nală: Cluj, Str.
Nicolae Iorga 11

Reprezentanțe: Toate orașele din România

Banca Centrală

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
S O C. A N. I N C L U J

Str. Reg. Maria Nr. 1-3

Capital: Lei 50,000.000

Fondri: Lei 8,000.000

Filiale: Alba-Iulia, Bistrița, Hafeg, Sibiu, Turda

Secția de cereale - Secția de Coloniale
Fabrică de surogat de cafea „Centrala”
Secția specială pentru ciment - Secția
de bancă și deize - Execută tot
felul de transacțiuni bancare plăți
pe toate piețele interne și streine
Depunerile se fructifică în
condițiunile cele mai favo-
rabile - Impozitul du-
pă depuneri îl plă-
tește institutul

LEGATURI DIRECTE CU AMERICA!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BANCA CHRISSOVELONI

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

CAPITAL
ȘI REZERVA
LEI 350,000.000

SUCURSALA CLUJ
SEDIUL CENTRAL BUCUREȘTI

Sucursale: Constantinopol, New-York,
Brăila, Constanța, Galați, Sibiu. // Bănci
afiliate: Banca de Deize și Lombard, București,
Banca Ardeleană Casa de Economie Cluj, Chris-
soveloni & Co. Paris, Chrissoveloni & Co. Viena

TELEFON: 379, 62, 427, 980

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.
CLUJ, PIATA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei
77,000.000

7
SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOSÂN-

Efectuază
avantajos
orice afa-
ceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	600 Lei pe 1 an
•	Advocați	500 Lei pe 1 an
•	Magistrați	400 Lei pe 1 an
	Un număr simplu	30 Lei
	Un număr dublu	35 Lei
	Un număr vechiu	40 Lei

Redacția: Str. Cătea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice cereri de adje. Telefon 630

1. Judecătorile arbitrale din Arad și Timișoara de *A. M.*
2. Precizări de *I. P. Vioreanu*
jud. supl. Trib. Turda
3. Rezumate de jurisprudențe stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație
4. Societățile, cu garanție limitată de *Dr. Vasile Boldur*
fost președinte al Curții de Apel Cernduți
5. Informațiuni

Judecătorile arbitrale din Arad și Timișoara

De un timp oare care mulți — cunoscători și necunoscători ai materiei — se agită mereu pe chestia judecătorilor arbitrale din Arad și Timișoara. În adunări publice, la conveniri particulare, în ziare și reviste se vorbește și scrie cu înverșunare, cu patimă — dar mai cu seamă fără cunoștință de cauză — despre aceste judecătorii.

În prim loc li se contestă dreptul la existență și utilitate în prezent, susținându-se că sunt și în detrimentul prestigiului statului.

Ca unul care particip la judecarea recurșurilor, date în contra hotărîrilor, aduse de aceste judecătorii cred, că-mi pot permite o mică examinare a situațiunii lor la lumina istoriei, în cât privește trecutul și dreptul lor la existență și în lumina actualității, în ce privește utilitatea lor din prezent.

Atât judecătoria arbitrală din Arad, cât și cea din Timișoara, funcționează în baza legii ungurești No. II:1870, menținută de art. 24 al legii LIV:1912, având reglementată procedura lor prin art. 94—99 al legii LIX:1881 și art. 25 al legii LIV:1912.

a) Cea din Arad este înființată în cadrele Camerei de Industrie și Comerț, care are în funcțiune — aproape neînsemnată — o bursă

de mărfuri și efecte și al cărei statute, mai corect zis procedură procesuală și administrativă, au fost confirmate de Min. de Just. Ungar la 4 Ianuarie 1913 sub No. 325/32/1913, iar cu No. 59905/1926 au fost aprobate și de Ministerul Justiției la 27 Iulie 1926;

b) Cea din Timișoara este înființată și susținută de *Societatea particulară „Lloyd”*, în urma concesiunii acordată prin scriptul regal ungar din 13 Decembrie 1865 cu No. 93131 și confirmată de Min. Just. Directoratul General Cluj, prin decisiunea cu No. 7071/1924 Just. I. din 1 Martie 1924.

Nu intră în cadrele acestui articol, descrierea necesității concesiunii deschiderii bursei de mărfuri și efecte în Arad și a admiterii judecătoriei de arbitrii, ori a înființării societății particulare: „Lloyd” din Timișoara. Nu avem statutele celei dintâiu spre a arăta aci modul funcționării bursei și a vedea exprimat fățiș scopul urmărit prin înființarea judecătoriei arbitrale, le avem însă pe ale celei de a doua și un memoriu, în care Societatea „Lloyd” își motivează dreptul la existență astfel:

„Ciasa comercială și industrială a municipiului Timișoara — centrul de circulație al Banatului — în urma comerțului său foarte dezvoltat, precum și în urma industriei sale vaste și a agriculturii importante din Banat — pe care în parantesă zis: a înlăturat o, a neglijat-o și a supus-o intereselor comerciale industriale — deja de mult a simțit necesitatea înființării unei societăți, care prin unirea puterilor să exercite influență binefăcătoare asupra direcției vieții comerciale și economice, pe aceasta să o desvolte mai departe și să o înflorească”: „pătrunsă de această idee și necesitate, s'a înființat societatea „Lloyd” la data de 10 Noembrie 1865, respectiv 13 Decembrie 1865 și la 6 Mai 1866 începându și activitatea, a funcționat până azi, fiind recunoscută de persoană juridică prin decisiunea No. C. 4485/1925 a tribunalului: Timișoara”.

Statutele societății în art. 2 punct a, b

arată ca scop: a) a înlesni și reglementa circulația comercială a oricărui fel de mărfuri, valori, cambii, monede și metale prețioase (o societate particulară cu scop de a reglementa circulația comercială);

b) prin comisia sa arbitrală existentă din 1869, a face demersuri și a judeca conform legii LIX:1881 §§-ii 94—99“;

Iar în art. 40 dispun, că:

„Membrii comitetului formează totdeodată și „Camera arbitrală“ (amintită în punctul b al §. 2) a societății „Lloyd“ din Timișoara, restabilită prin legea II:1870, care este chemată a judeca în toate acele chestiuni procesuale, cari prin legea LIX:1881, sunt supuse atribuțiunii judecătorilor excepționale înșirate în această lege.

Este incontestabil, că un puternic element de îndreptare și de reglementare a vieții comerciale-industriale este Justiția. Asociațiunea „Lloyd“ din Timișoara și conducerea camerei de industrie și comerț din Arad, pătrunse de această însemnătate, și-au arogat dreptul la înființarea camerelor arbitrale în cadrele lor, aceasta din urmă admitând alegerea arbitrilor numai dintre membrii consiliului bursei, iar Societatea „Lloyd“, numai din membrii — 30 la număr — ai comitetului ei diriguitor.

Nici din statutele societății Lloyd, și nici din regulamentul de procedură al camerei arbitrale nu reiesă, dacă de jurisdicția acesteia poate profita ori și cine, sau numai membrii societății.

La fel nici din regulamentul de procedură al camerei arbitrale din Arad, nu se poate stabili această împrejurare.

Pentru ca să se poată admite principiul adoptat de aceste „instanțe judecătorești“, că ori cine poate să-și stipuleze compelița lor în afacerile prevăzute de art. 94 din legea LIX:1881, trebuie să se facă refugiu la dispoziția legilor arătate la începutul acestui articol.

Ne permitem a arăta textual aceste dispoziții:

A) Legea II:1870

Despre reînființarea judecătorilor excepționale ale „bursei de mărfuri și efecte din Pesta“ precum și a halelor de produse agricole și cereale din provincie.

(Sanționată la 18 Februarie 1870. Publicată de camera deputaților la 22 Februarie 1870, iar de casa magnaților în 3 Martie 1870.)

§. 1. Judecătoria „bursei de mărfuri și efecte din Pesta“ ca judecătoria de arbitrii, până la dispozițiunea definitivă a legislațiunii se reînființează cu compelița, atribuțiunea și procedura ce a avut-o

anterior legii LIV:1868 (Procedura civilă veche).

§. 2. Dispoziția §. 1 se extinde și asupra judecătorilor arbitrale, cari în cadrul halelor de produse agricole sau cereale, existente în multă multe orașe ale țării fuseseră înaintea intrării în vigoare a legii LIV:1868, în baza unor statute aprobate de superioritatea competentă.

§. 3. Acele hale de produse agricole și cereale, în cadrul cărora în virtutea § lui 2. se reînființează judecătorii arbitrale, ce au înființat, vor fi aduse la cunoștință publică de către Ministerul de Comerț și Justiție.

§. 4. Legea de față privind la bursa de mărfuri și din efecte din „Pesta“ îndată după publicarea ei, iar privitor pe celelalte hale de produse și cereale, în același zi va intra în vigoare, ce se va fixa de către Ministerul de Com. și de Justiție.

§. 5. Cu executarea acestei legi, se încredințează Ministrul de Comerț și Justiție.

B) Legea LIX:1881

§. 94. Cade în atribuțiunea judecătorei speciale ale bursei de mărfuri și valori din Budapesta, precum și a halelor de produse și cereale din provincie, restabilite prin legea II:1870:

a) toate chestiunile procesuale izvorite din orice afacere comercială încheiată în bursă sau în halele de cereale, desi afacerea este act de comerț numai pentru una din părțile contractante;

b) chestiunile procesuale izvorite din afaceri comerciale între comercianți, dacă părțile s'au supus acestei judecătorei excepționale, în scris, în mod expres, fie la încheierea afacerii, fie mai târziu; sau dacă afacerea s'a făcut prin mijlocirea unui agent îndreptățit și dacă părțile au acceptat fără excepție scrisoarea de obligo a agentului înmănată de el și conținând stipularea competenței judecătorei de bursă;

c) neînțelegerile ivite între membrii societăților în nume colectiv, între membrii comandanți ai societăților în comandă sau între membrii asocierilor ocazionale (art. 62 din legea XXXVII:1878), din raportul de societate sau asociare, dacă părțile s'au supus express în scris acestei judecătorei excepționale fie la încheierea afacerii, fie ulterior;

d) neînțelegerile ivite din asfel de afaceri încheiate pe de o parte între comercianți, pe de altă parte între necomercianți, cari în baza art. 258, punct. 1, 2 și 3, precum și în baza art. 259 punct. 1, 3, 6 și 7 din legea comercială sunt acte de comerț, desi numai pentru una din părțile contractante, dacă părțile s'au supus express în scris acestei judecătorei excepționale fie la contractarea afacerii, fie ulterior;

e) neînțelegerile ivite pe de o parte între magaziile generale și pe de altă parte între posesorii varentului (közraktári jegy) în urma afacerii de „magazie generală“, dacă competența acestei judecătorei excepționale este stipulată în regulile de exploatare publicate ale întreprinderii.

Competența materială a acestor judecătorei excepționale, în neînțelegerile ivite din actele juridice încheiate înainte de intrarea în vigoare a acestei legi, se va judeca conform regulilor actuale, dacă procedura se va pune în curgere în decurs de 6 luni, socotite dela intrarea în vigoare a acestei legi. Limba oficială de administrație a acestor judecătorei este cea română (în urma decretului Lege I. al Cons. Dir.).

Art. 95. În cauzele cari au fost rezolvate în fond

de judecătorii civile, sau sunt în curgere în fața acestora, judecătorii amintite în alineatul precedent nu pot proceda.

În cauzele aparținând atribuțiunei acestei judecătorii speciale, părțile pot să fie reprezentate prin avocat, sau încredințat, judecătorii însă, dacă după desbaterea ținută cu reprezentant spre deciderea cauzei află necesar, poate cita părțile în persoană și spre lămurirea stării de fapt poate să le adreseze întrebări.

Excepțiunea privitoare la competența judecătoriei sau recuzare, trebuie făcută în fața acestor judecătorii la începutul primei desbatere și dacă aceasta se amână din oficiu, la începutul desbaterei noi și judecătorii trebuie să atragă atențiunea părților asupra acestora.

Dacă judecătorii admite excepțiunea, reclamațiunea poate face recurs în 3 zile socotite dela publicarea sau înmânarea decisului.

Art. 96. *In contra sentințelor judecătoriiilor menționate în articolul precedent, se poate face recurs pentru următoarele violări ai legii de formă către Curtea de Apel:*

a) dacă judecătorii a judecat într-o cauză, în care nu poate avea loc abatere dela competența generală a judecătoriiilor ordinare, asemenea dacă cu respingerea excepțiunei privitoare la competență, sau dacă în cazul absenței părâtului s'a dat sentință în lipsă într-o cauză, ce nu cade în competența ei potrivit art. 94;

b) dacă în urma lipsei dela desbatere a pierdut procesul acea parte, care nu a fost citată de loc, sau a fost citată neregulat;

c) dacă vre-o parte a intentat proces, sau a fost citată în proces cu omiterea reprezentantului său legal și greșeala nu s'a corectat ulterior;

d) dacă în numele vre-unei părți, a procedat o terță persoană fără procură și lipsa nu s'a întregit;

e) dacă în actul judecătoresc ce a avut influență decisivă pentru deciderea cauzei, sau în darea sentinței au avut influență un arbitru interesat cu toate, că în cursul procedurii s'a ridicat excepție de recuzare în contra lui;

f) dacă judecătorii n'a fost legal constituită la darea sentinței;

g) dacă sentința trece peste cerere.

Dacă se face recurs în baza sentinței necondiționat condamnatore, are loc execuție de asigurare.

În contra deciziunii Curții de Apel numai atunci se mai poate face recurs, dacă sentința jud. arbitrale a fost anulată.

Recursurile trebuiesc înaintate în timp de 3 zile dela publicare sau înmânare și trebuie rezolvite urgent.

Art. 97. Înaintea judecătoriiilor amintite în § 94 în caz de omitere fără culpă — vină — a termenelor de desbatere sau de recurs are loc justificare.

Cererea de justificare trebuie înaintată în decurs de 3 zile socotite dela încetarea piediciei, dar cel mai târziu în decurs de 3 luni socotite dela termenul omis la judecătorii amintită în art. 94, care decide definitiv asupra acesteia.

Cererea de justificare, până ce nu se admite, nu are efect dilatoriu asupra executării sentinței date.

(Alineatele penultim și ultim ale acestui articol sunt înlocuite prin art. 24 alineatul al doilea, Legea LIV. din 1912 asupra punerii în aplicare a procedurii civile legea I. 1811) cu următoarele dispozițiuni:

Procesul nu se poate înnoi (conform codului de procedură civilă vech. Regat revizui). Sentința instanței speciale însă, în cazul punctelor 4—9 ale §-ului 563 Pr. civ. și transacția încheiată în fața instanței speciale, în baza punctelor 4, 5 și 8 ale §-ului 563 Pr. civ. pot fi invalidate prin acțiune la instanța ordinară. Privitor la acest proces vor fi aplicabile corespunzător §-ului 785 Pr. civ.

Art. 98. Cererea pentru ordonarea (sechestrului asigurător) execuției de asigurare și îndestulare trebuie înaintată la judecătorii amintite în art. 94 și de aici pusă la punct trebuie transpusă spre ordonarea execuției de asigurare sau escontentare la acel Tribunal, pe al cărui teritoriu s'a adus sentința. Pentru efectuarea execuției de asigurare sau îndestulare acest tribunal în caz de nevoie face comisie rogatorie la judecătorii locală având competența în acest scop.

Acest articol este modificat prin art. 32 din legea LIV. 1912 (Pr. civ.) care în alineatul al treilea înlocuiește articolul § 2 legea (execuțională) LX. din anul 1881, cu următoarea dispoziție:

În cazul punctului e), al §-ului 1, legea LX. din 1881 cu excepția judecătoriiilor de arbitri prevăzute de § 787 Pr. civ. execuția o va ordona judecătorii de ocol, pe al cărei teritoriu își are reședința instanța sau autoritatea de prima instanță care a procedat în cauză (adecă judecătorii mixtă: Arad, și judecătorii urb.: Timișoara).

Art. 99. Legea VIII. din 1871 despre responsabilitatea judecătoriiilor și funcționarilor se estinde și asupra judecătoriiilor amintite în art. 94. astfel că, autoritatea disciplinară de prima instanță privitor la președinții și arbitrii acestor judecătorii o exercită comisia de disciplină a Curții de Apel. (Notă: Acum legea de org. judecătorească unificată se va aplica în materia responsabilității și a disciplinării.)

La începutul articolului nostru am arătat, că societății „Lloyd“ din Timișoara, încă dela anul 1865 i s'a permis, să înființeze și susțină judecătorii arbitrale. Când apoi temeiul ei se arată a fi în legea II: 1870, pare a se face o contradicție, pe care suntem datori să o înlăturăm.

Anume: procedura civilă veche a fostei Ungarii (legea LIV: 1868) prin dispozițiile ei cuprinse în ult. alin. al §. 1 și §. 22—27, dacă și nu expres, dar a desființat judecătoriiile arbitrale ce ființau anterior, dispunând, că numai judecătoriiile excepționale enumerate în §. 22—27 le admite. Între aceste nu se cuprindeseu și judecătoriiile arbitrale, ce existau în baza concesiunilor date de „superioritatea competentă“ (Expresiunea maghiară admite înțelesul, că superioritatea a fost regele ori guvernul său). De aceea a trebuit adusă legea II: 1870. Nefiind în această mai de aproape hotărâte chestiunile de competență teritorială, de atribuțiune, de procedură și cele privitoare la căile de atac, în cadrele legii LIX: 1881, care e novela legii de procedură (LIV: 1868), au fost legiferate toate aceste chestiuni, precum aceste se poate stabili din textul legii mai sus citat.

Din această lege, pare, că reiasă (punctul a), din art. 94), că ori care persoană i se poate adresa camerei arbitrale cu acțiune, întru cât părțile i s'au

supus în scris. În practică așa se și interpretează legea.

În anul 1911 s'a adus legea noii proceduri (legea I: 1611), care nereglementează jurisdicția acestor judecătoria, a fost complectată cu § 24, 25 din legea LIV: 1912, adică legea punerii în aplicare a procedurii civile.

Textul acestor articoli este următorul:

Art. 24. Privitor la judecătoriile speciale ale bursei de mărfuri și efecte din Budapesta precum și a halelor de produse agricole și cereale (Legea II: 1870) până la o altă dispozițiune a legislațiunii se mențin în mod interimar §§-ii 94—99 ai legii LIX: 1881 însă cu aceia modificare, că alineatul ultim și penultim al § lui 97 din legea LIX: 1881 se înlocuiesc cu următoarele dispozițiuni:

N'are loc revizuirea, reînnoirea procesului. Însă în cazurile prevăzute de punctele 4—9 ale §-ului 563 sentința judecătoriai speciale, iar în baza punctelor 3, 5 și 8 ale § 563 transacțiunile încheiate în fața judecătoriai speciale, se pot invalida cu acțiune pusă în curgere în fața instanțelor ordinare. În astfel de procese §§ 785 și 786 al P. c. trebuie aplicați în mod corespunzător.

Art. 25. „Ministerul Justiției și al Comerțului pot admite, că și alte burse, sau hale de produse agricole și cereale de cât cele amintite în primul alineat al art. anterior (24), să înființeze judecătoria specială“.

„Acestor judecătoria li se va aplica §-ul anterior (24)“.

Constituția prin dispozițiunea art. 137 a menținut în vigoare judecătoriile speciale, iar Înalta Curte de Casație își declină competența de a judeca recursurile îndreptate în contra hotărârilor date de acestea, susținând că singura cale de atac este prevăzută în art. 96 al legii LIX. 1881, adică recurs către Curtea de Apel Timișoara.

Din cele expuse reiese clar, că aceste judecătoria funcționează în baza legilor și ordonanțelor, deci în contra legalității lor nu se poate ridica vre o excepțiune.

În virtutea dispozițiunii din art. 1 și 2 al legii XVII. 1891, menținută în aceasă privință în vigoare, ele stau sub supravegherea primpresidentului Curții de Apel și sub suprema supraveghere a Ministrului de Justiție.

II

Procedurile vorbesc în tot locul despre judecătoriile arbitrale, ca de judecătoria excepționale, între care se socotesc și Camerele arbitrale, de care ne ocupăm.

La început erau considerate ca judecătoria excepționale chiar și de justițiabili și abia aveau ceva de lucru, ceea ce se dovedește prin datele statistice privitoare la circulațiunea lor. Explicațiunea noi o găsim în împrejurarea, că procedurile anterioare, pe toate afacerile procesuale în materie comercială, le îndrumau în atribuțiunea unui complex (senat) de judecată

al tribunalelor, compus dintr'un judecător de ședință și asesori comerciali, desemnați de camerele de comerț, cari cu experiența lor practică contribuiau la judecarea afacerii.

Cu 1 Ianuarie 1915 a intrat în vigoare legea I: 1911 (procedura civilă), care a desființat aceste complexe, dând în atribuțiunea exclusivă a judecătorilor de ședință rezolvarea tuturor cauzelor. Și cum aceste instanțe erau inzestrate cu judecatori suficienți, nu se simțea nevoia camerei arbitrale.

Însă cu timpul s'a sporit și circulația camerelor arbitrale. Astfel la camera arbitrală a societății „Lloyd“ au intrat în anul 1917: 28, 1918: 27, 1919: 50, 1920: 60, 1921: 79, 1922: 160, 1923: 325, 1924: 704, 1925: 1205, 1926: 1883, iar la Bursa de mărfuri și efecte din Arad au intrat în 1913: 13, 1914: 40, 1915: 23, 1916: 5, 1917: 3, 1918: 3, 1919: 4, 1920: 6, 1921: 23, 1922: 48, 1923: 176, 1924: 397, 1925: 709, 1926: 1153.

Aceste date arată cu precisiune, că ele au devenit judecătoria ordinare pentru clasele comerciale și industriale, vârand în judecata lor de mulțori și necomercianți, nevoind a negocia cu ei, decât dacă se supuneau și se supun competenței acestor judecătoria excepționale.

Din tablourile ce lunar intră la control, superior vedem deoparte numărul mare al cauzelor, care întrece chiar încincit — credem — numărul cauzelor comerciale cambiale, ce se desbat la instanțele judecătoriai ordinare din Arad și Timișoara, iar de altă parte, că părțile li se adresează acestor judecătoria excepționale chiar și pentru sume de 100 Lei (vezi poziția 161 a tabloului depe luna Septembrie 1926 din Arad).

Motivul ar fi:

1. că judecătoriile ordinare resolvă cauzele cu multă încelimeală;
2. că la judecătoriile arbitrale procedura e mai sumară; și
3. că aici au o oare care scutire de timbru, făcându-li-se o derogare dela legea XLIII: 1914.

Că ar fi la mijloc și o neîncredere ori dispreț față de justiția ordinară, nu o putem susține în mod întemeiat pe dovezi.

Este adevărat, că justiția ordinară lucrează în lipsa de judecatori și personal de administrație nesuficient, încelimele. dar nu mai puțin este adevărat, că nici cauzele comercianților nu toate sunt de natură urgentă, sau nu toate trebuie să aiba privilegiul justiției prompte, iar alți cetățeni să stea în suferință

pentru că nu au cauze comerciale-cambiale, ci de altă natură, tot atât de importante ca și cauzele clasei comerciale și industriale.

Drept aceia motivul lipsei de promptitudine a justiției ordinare nu este destul de serios și trebuie înlăturat la examinarea cauzei.

Părerea noastră este, că ori cum ar fi, în definitiv o judecătorie excepțională, totuși nu poate deveni o judecătorie ordinară, pentru că nu era acesta scopul întemeierilor ei și nici al puterilor de stat concesionare.

Trebuie deci căutate modalitățile curmării acestei anomalii, care duc la distrugerea autorității judecătoriilor ordinare și a prestigiului statului, *care e pus în lumina neprielnică de a nu fi în stare a pune cetățenilor ei la dispoziție o justiție corespunzătoare.*

La îneputul acestui raport am arătat, că în statutul societății Lloyd (§ 2.) se cuprinde ca scop: „înlesnirea și reglementarea circulațiunii comerciale“.

Organizându-se pe noi temeuri și în baza noii legi, camerele de industrie și comerț, credem, că în statutele acestei societăți nu mai poate figura ca scop: „înlesnirea și reglementarea circulațiunii comerciale“, căci statul nu poate transmite o îndatorire a sa și un drept al său, unei societăți particulare, ci are să-l execute el prin organul său, adică camera de industrie și comerț; *regulatorul* vieții economice-comerciale nu poate să fie o societate particulară, ci camera de industrie și comerț și camera agricolă.

Conchidem deci, că ar fi necesară o intervenție la Ministerul de Industrie și Comerț, ca statutele să fie revizuite și funcționarea societății supravegheată.

Dar nu mai încapă nici o îndoială, că nici dreptul de a susține camerele arbitrale în formațiunea lor de astăzi nu mai pot fi menținut.

Art. 24. al legii LIV: 1911 dispune: Pentru judecătoriile speciale ale bursei de mărfuri și efecte precum și a halelor de produse agricole și cereale până la o altă dispozițiune a legislațiunii se mențin în mod interimar §-ii 94—99 ai legii LIX: 1881.

Va să zică legea, în baza căreia funcționează dela 1 Ianuarie 1915 încoace, *le-a prevăzut și acordat numai o viață provizorie* acestor judecătorii: ele însă au prins rădăcini, au abuzat de indulgența statului și s'au transformat în judecătorii permanente, ordinare, pentru scopuri excepționale sub pretexte

tele expuse mai sus.

Mai simplă ar fi suprimarea lor, printr'un articol unic de lege, așa cum cer, cei neînțiați în tainele administrațiunii justițiare.

A le suprîma și a trece asupra justiției ordinare toate lucrările lor, ar însemna însă, o și mai mare povară pentru aceasta, povară abia de suportat de o parte, iar de altă parte, ori impunerea justiției ordinare de a se transforma ea în justiție excepțională pentru clasele comercianților-industriașilor, cari pretind, că afacerile lor fiind de natură urgentă, trebuiesc rezolvite cu precădere și astfel punerea la o parte a cauzelor păturei agricole, în definitiv a românilor, cari formează majoritatea acestei păturei sociale, ori a cere dela stat dublarea numărului judecătoriilor. Nici una, nici alta nu se poate.

Trebuie să căutăm deci alt expedient.

Avem cunoștiință, că se pregătește legea burselor și se afirmă, că în cadrele burselor s'ar înființa judecătorii arbitrale în orașele, cărora li se va acorda concesiunea deschiderii bursei.

Nimic mai nimerit decât contopirea judecătoriilor arbitrale din Arad și Timișoara în aceste judecătorii ale bursei. Cea din Arad n'ar avea nimic de cedat din privilegiile de până acum, rămânând numai societatea particulară „Lloyd“ din Timișoara să se resemneze și să cedeze fără împotrivire, pentru că statul are dreptul rezervat chiar în art. 24. al legii LIV: 1912, *pentru o reglementare definitivă* de o parte, iar de altă parte, pare absurdă chiar și ideea de a menține o judecătorie arbitrală în cadrele acestei societăți, iar alta în cadrele bursei de mărfuri și efecte, mai rămânând neatînse și tribunalele arbitrale, constituite în virtutea §-lor 767—788 ai Pr. civ. adică trei instanțe excepționale și cele ordinare.

Cine s'ar mai mira, dacă inzestrat cu atâtea instanțe menite a împărți dreptate, ar rămânea tot insetat după dreptate.

Că ce va fi cu legea burselor și cum va fi ea alcătuită definitiv, nu știm.

În ipoteza însă, că n'ar rezulta din ea nimic pentru soluționarea chestiunilor de care ne ocupăm, aceste totuși trebuiesc deslegate printr'o altă lege, căci starea de azi nu mai poate dăinui mult timp; și în afară de cele expuse mai sus, iată încă de ce:

Înalta Curte de Casație și Justiție refuză să admită recurs în contra hotărîrilor acestor

judcătorii speciale, întemeiat pe dispozițiile legii pentru organizarea Curții de Casație, susținând că Constituția prin art. 137 a menținut în vigoare judecătorii arbitrale din Arad și Timișoara, împreună cu procedura lor reglementată de art. 94—99 din legea LIX:1881 și art. 25 din legea LIV:1912, că la fel dispune și art. 2 și 79 din legea Curții de Casație, adică hotărârile Camerilor arbitrale Arad, Timișoara, nu pot fi atacate decât cu recursul admis de art. 96 al legii LIX:1881 pentru viții de formă, în fond însă, așa cum se admite față de alte judecăți, în virtutea dispozițiilor din art. 30 legea Casației, recursul este inadmisibil.

O judecătorie compusă de laici, poate fi oare șustrasă dela suprema supraveghere judiciară, iar cele compuse de oameni cu pregătirea profesională, nu? Credem că a susținea așa ceva, este cu totul greșit.

Am fi de părere, ca să se modifice legea și în mod neîndoios să se admită recursul în casare cu atribuțiunea rezolvărei, dată Curții de Apel, spre a nu fi Casația prea împovărată.

Am fi de părere, că procedura de funcționare a acestor două judecătorii arbitrale, să fie modificată prin lege cam astfel:

1. alegerea arbitrilor să se poată face dintre persoane și în afară de membrii comitetului diriguitor al societății „Lloyd”; și consiliul bursei de mărfuri și efecte Arad;

2. ca presidentul judecătoriei să nu poată fi decât un judecător de profesiune, desemnat pe timp determinat de Ministerul Justiției dintre membrii Curții de Apel, ori al tribunalului local;

3. că judecătorii aleși să depună jurământul înaintea acestui preșident delegat;

4. că biroul judecătoriei și desbaterile ei să se țină în localul tribunalului;

5. ca să nu se poată stipula competența acestei judecătorii decât fiind ambele părți comercianți sau industriași;

6. că această judecătorie speciale numai atunci să aibă competența materială de a judeca, dacă

a) ambele părți ale căror pricină reclamă rezolvire sunt comercianți, industriași ori membrii ai ambelor profesii, înțelegând sub industriași și comercianți și societățile comerciale de tot soiul, precum și membrii societăților comerciale, când aceștia doresc a-și regula pricinile lor, provenite din asociare în condițiunile punct. b—d ale acestui articol;

b) dacă părțile litigante se vor fi supus

în mod expres în document scris prevăzut cu formele legale și având putere probatorie (art. 315—321 Pr. civ. ard.), competenței exclusive ale acestei judecătorii speciale, fie la încheierea afacerii, fie mai târziu, fie pentru afacere contractată, fie pentru toate afacerile ce vor mai avea în raporturile lor comerciale

c) dacă, contractarea făcându-se prin mijlocirea unui agent îndreptățit, părțile vor fi acceptat fără observare scrisoarea de angajament a agentului, care în scris a stipulat și competența exclusivă a judecătoriei speciale;

d) dacă chestiunile litigioase izvoresc din orice afacere comercială încheiată ori, unde și dacă afacerea conține act comercial chiar și numai pentru una din părțile contractante;

e) dacă neînțelegerile ivite izvoresc din astfel de afaceri, cari în virtutea art. 258 punct. 1, 2, 3 și art. 259 punct. 1, 3, 6, 7 și ultimul alineat ai legii comerciale (XXXVII:1875) sunt acte de comerț fie chiar și numai pentru una din părțile contractante;

f) dacă pricinile ivite între proprietarii magazinelor publice și între deponenții comercianți izvoresc din afaceri de înmagazinare.

7. În cauzele, cari au fost rezolvate în fond de judecătorii civile, sau sunt în curs de judecare în fața acestora, judecătorii speciale nu pot judeca.

8. În cauzele aparținând atribuțiunei acestei judecătorii speciale, părțile pot fi reprezentate prin avocat, sau alt mandatar, admis de procedura civilă, judecătorii însă, dacă lămurirea cauzei o reclamă, poate cita părțile în persoană.

Limba administrațiunei de birou și a desbaterilor este exclusiv cea română.

9. Excepțiunea privitoare la competența judecătoriei, ori recuzarea judecătorilor, să fie făcută în fața acestei judecătorii la începutul primei desbateri și dacă aceasta ar fi amânată, la începutul desbaterii noi, fiind judecătorii obligată a face atente părțile la acest drept al lor.

10. Termenul de îndeplinire să fie de trei zile dela publicare, fiind părțile ori reprezentanții lor de față, ori fiind absenți, dela înmânarea sentinței, îndeplinită după regulele procedurii civile și a regulamentului de înmânare (Ord. No. 42300/1914 M. Just.).

11. În contra sentințelor acestor judecătorii excepționale, cu excluderea apelului, să se poată face recurs în casare către Curtea de Apel: Timișoara, în termen de 3 zile dela pronunțare — fiind părțile ori reprezentanții

lor de față, iar fiind absenți dela înmânarea sentinței :

a) din motivele prevăzute de legea Inaltei Curți de Casație și Justiție în art. 30;

b) dacă în urma neprezentării a perdut procesul aceia parte, care nu a fost citată de loc, sau a fost citată neregulat;

c) dacă o parte a înaintat proces, sau a fost citată în proces cu înlăturarea reprezentantului său legal și greșeala n'a fost reparată ;

d) dacă în numele vre-unei părți, a procedat o terță persoană, fără procură și lipsa procurii n'a fost înlăturată ;

e) dacă sentința trece peste cererea părților litigante ;

Recursul să se resolve în camera de consiliu fără citarea părților, cari prin afișare se înștiințează despre ziua resolvării.

Făcându-se recurs în casare în contra unei sentințe condamnatoare fără condițiuni, se poate cere execuție de asigurare, în conformitate cu alin. 3 art. 32 din legea LIV: 1912.

12. În caz de omitere fără culpă a termenelor de despațere sau recurs, are loc justificare.

Cererea să se înainteze la judecătoria specială în curs de 3 zile, socotite dela încetarea picioarei, dar cel mai târziu în decurs de 3 luni socotite dela termenul omis. După acest termen nu se mai admite justificare.

Să se observe regulele art. 453, 455, 456, 459 pr. civ. ard.

În contra hotărîrii date în această materie să nu se admită cale de atac separată, rămânând părții lezate dreptul cererii reparării în recursul de casare.

Din cele ce preced este de văzut, că am încercat — fără pretenție — să arăt, că pe lângă constatarea dreptului la existență, mai e de constatat, că utilitatea acestor judecătoria, este încă în afară de ori ce îndoială, tot atât ca și necesitatea reorganizării lor spre a le readuce la adevărata lor menire și a le pune în raportul cuvernit cu suveranitatea statului ; căci a le scoate din viața juridică prin o „jurisprudență nouă“ — cum o propusese într'un articol de revistă un domn consilier dela Curtea de Apel: Oradea, care nu pare să fi cetit în această materie altceva, decât hotărîrile apărute în „Jurisprudență, Buletinului Justiției“ din Cluj nu credem să fie posibil până ce există legea lor și nu credem să fie nici lucru chiar cuminte până ce justiția din aceste părți ale țării e redusă, în ciuda tuturor protestelor, la prestațiunile de prezent.

A. M.

Precizării

Am arătat în numărul din 15. III. 1927 al „Ardealului Juridic“ părerea noastră în ceea ce privește interpretarea § 476 al. 2 Pr. civ. ardeleană, combinat cu art. 62 și 64 legea accelerării.

Revin astăzi cu aceste precizări pentru dl I. M. autorul celor notate sub acel articol, relativ la punerea acestor texte în legătură cu art. 77 din legea Curții de Casație.

Prin art. 476 al. 2 însuși sub regimul aplicațiunii directe a procedurii civile ardeleno nemodificată prin legile venite ulterior, apelul era exclus în procesele intentate pentru plăți de bani, îndeplinirea unor lucrări sau bunuri mișcătoare când valoarea lor nu trecea de 50 de coroane, ele nefiind susceptibile decât de recurs.

Legiuitorul ungar desigur, condus de ideea că instanțele judiciare nu trebuiesc îngreunate cu procese de asemenea natură, iar pe de altă parte considerând că aceste litigii se nasc între oameni cu resurse modeste, a căutat a pune la dispoziția acestor împicinați un mijloc expeditiv pentru valorificarea drepturilor lor, creind în acest sens judecătoriile comunale în competența cărora erau date conf. § 758 legea I:1911 procesele pentru plăți de bani, îndeplinire de lucrări sau bunuri mișcătoare când valoarea lor se ridica la suma de 50 coroane.

Judecătoriile acestea comunale care se compuneau conf. § 755 Pr. civ., au fost desființate prin art. 292 legea de organizare judecătorească publicată în M. Of. No. 136/1924.

Cum că legiuitorul ungar a avut în vedere numai aceste procese exceptându-le de a urma întreaga filieră procedurală, înscrisă pentru alte cauze, reese până la evidență din același alineat al § 476 care prevede că restricțiunea de mai sus nu se extinde în procesele înșirate la punctele 1—6 ale § 758 pr. civ.

Era natural să se înscrie această dispozițiune în lege, pentru a nu lăsa loc dubietății și a se crede că aceste procese fiind înșirate sub § 758 legea I 1911, implicit au aceeași procedură specială când valoarea lor se ridică până la 50 coroane.

Și în vechiul regat au existat judecătoria comunale, însă din cauza personalului puțin pregătit, care compuneau aceasta jurisdicțiune, au fost desființate prin legea judecătoriilor de ocoale din vechiul regat în anul 1908 și înlocuite prin art 6 din aceeași lege cu judecătorul ambulant, a cărui competență era regulată prin art. 27 și următorii.

Când legiuitorul a venit și prin art. 62 legea acc. a ridicat limitele de valoare ale proceselor la 5000 lei, a înțeles numai procesele intrând în cadrul strict limitativ al § 476 al 2, iar prin art. 64 a declarat celea de atac numai recursul la Trib. respectiv.

Era natural ca art. 64 l. acc. să arate căre este calea de atac, fiindcă altfel ar fi lăsat un dubiu dacă și aceste procese nu sunt susceptibile de apel, întrucât valoarea lor fusese ridicată.

Art. 77 legea Curții de Casație publicată în M. Of. din 20. XII. 1925 prevede clar că de la data promulgării legii de față sentințelor judecătoriilor din circumscripțiile Curților de Apel Cluj, Brașov, Timișoara, Oradea Mare și Tg. Mureș în contra căror conf. § 476 al 2 pr. civ. apelul este inadmisibil, vor

putea fi atacate cu recurs, îndreptat la Tribunalul din circumscripția respectivă.

Art. 77 legea Curței de Casație nu este decât reproducerea fidelă a art. 62 și 64 legea acc. și în consecință stabilește odată mai mult că apelul este inadmisibil în cazurile în care § 476 al 2 îl oprește formal.

Or această oprire formală nu există decât în cele 3 cazuri arătate.

Dacă însă legiuitorul român ar fi avut intențiunea de a excepta și procesele posesori, de la normele generale ale căilor de atac reglementate în legea I: 1911 ar fi spus-o clar așa după cum a făcut-o în art. 31 legea judecătorilor de ocoale din V. Regat, unde judecata are loc în primă și ultimă instanță caud valoarea lucrului care face obiectul posesiunii în litigiu nu trece de 300 lei sau când e vorba de posesiunea a cel mult un hectar de pământ fără clădiri sau alte îmbunătățiri, iar în orice alt caz se face cu drept de apel.

Din această comparațiune putem deduce, că acolo unde legiuitorul a voit să se abată de la normele generale înscrise în procedura civilă, a spus-o clar și cum această limitare nu există în procedura civilă ardeleană, nu putem conchide că procesele posesorii sau de altă natură decât cele restrânse în cadrul limitat al § 476 al 2 cu o valoare sub 5000 lei, nu sunt susceptibile decât de recurs.

Pentru o lămurire cât mai complacta a celor ce am spus până acum, este necesar un mic istoric.

Este în deobște cunoscut că popoarele de rasă germanică au impregnat în legislațiunile lor spiritul dreptului roman.

Insuși codul civil austriac început a fi pus în lucrare sub Maria Tereza la 1753 a urmat servil dreptul roman, ceea ce a făcut ca mai târziu să fie revizuit.

Era imposibil ca o legislație care avea punct de plecare dreptul roman, să nu privească posesiunea ca un fapt determinant și destul de grav, iar ca consecință, să l ocrotească contra ori cărei vătămări, punându-i la dispoziție toate căile de atac, indiferent de valoarea procesului.

Despre posesiune se vorbește în special în Digeste 41,2 de acquirenda vel omittenda possessione. Fiindcă posesiunea era o stăpânire de fapt asupra unui lucru corporal deaceia romanii au zis că possessio nou tantum corporis est, sed et juris est și efectul juridic direct și de căpetenie a fost ocrotirea posesiunii prin interdicta possessoria, iar nu prin actiones care ocroteau proprietatea.

Chesiunea pentru care romanii au ocrotit posesiunea, este foarte controversată.

Savigny care zice, că posesiunea este un fapt, iar nu o îndrituire, susține că orice atingere samavolnică a posesiunii este o violentare a posesorului, un delict. O altă teorie a voinței zice că voința potrivit firii sale este liberă, dreptul recunoscând această libertate și asigurându-i îndeplinirea. Deaceia orice atingere a voinții unei persoane este o atingere a dreptului și deci o nedreptate.

Ocrotirea posesiunii unii o susțin pe ideea că proprietatea și posesiunea se suprapun, creând asifel teoria proprietății presupuse, iar Paulus zice: possessor hoc ipso, quod possessor est plus iuris habet, quam ille qui non possidet (Dig. 43, 17 uti possidetis 2).

Am făcut aceasta mică incursiune în dreptul

romen spre a arăta importanța posesiunii și în legătură cu aceasta a dovedi, că spiritul legiuitorului austriac, nu putea fi influențat în alt sens pentru a înscrie o dispoziție ce s'ar fi abătut cât de puțin dela normele generale stabilite în procedura civilă.

Ori cum aceste norme nu există, nu putem spune, că alte procese în afară de cele trei cazuri enumerate deja, având o valoare sub 5000 lei, nu le este deschisă altă cale de atac, decât — recursul.

Lămurind de astădată înțelesul textelor ce se leagă unul de altul, nu voiesc să impun nimic, ci numai să expun.

I. P. Vioreanu

jud. supl. Trib. Turda

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele Judecătorești din Ardeal și Curte de Casație

Tulburare în posesiune: art. 919 c. civ. austr. Nu există tulburare în posesiune dacă fostul posesor și a dat învoiala condiționat, însă fără condițiune rezolutorie expresă, ca actualul posesor să și facă o legătură dela canalul casei celui dintâi la canalul casei actualului posesor. In fapt. Reclamantul cheamă în judecată pentru reintegrare în posesiune în mod sumar pe pârât cerând obligarea acestuia a și deslipt canalul casei sale din canalul reclamantului, restabilind situația anterioară.

Judecătoria a admis acțiunea pentru motivul principal că pârâtul nu și a îndeplinit obligațiunea condițională de a plăti reclamantului conform învoalei lor înainte de a și lega canalul 7200 lei și a contribui la speșele de întreținere a canalului reclamantului.

In apel. Tribunalul: respinge acțiunea.

Motive:

Se constata în fapt, că reclamantul și a dat învoiala ca pârâtul să și lege canalul ce conduce dela casa sa, la casa reclamantului condiționat ca pârâtul să i plătească 7200 lei și să contribue la speșele de întreținere a canalului reclamantului, însă această condițiune nu a fost stipulată între părți cu caracter rezolutoriu în caz de neîndeplinire în prealabil din partea pârâtului a acestor obligațiuni.

Având în vedere că obligațiunea contribuției la speșele de întreținere a canalului reclamantului nici nu era posibil a fi îndeplinită de pârât înainte de legătura canalului cu chesiune.

Considerând ca potrivit disp. art. 919 civil austriac, în afară de condițiunile rezolutorii exprese, nici o altă condițiune neîmplinită nu alterează ființa contractelor în domeniul dreptului civil local, nici chiar neîndeplinirea cu desăvârșire a obligațiilor expres stipulate în contracte, căci art. 919 c. civil austriac nu proclamă condițiunea rezolutorie facilită pentru neîndeplinirea obligațiilor în contractele sinalagmatice cum o proclamă art. 1020 din codul civil român, ci în acest din urmă caz art. 919 cod civil austriac acordă părții care nu este în culpă: — acțiunea pentru îndeplinirea contractului și în desdăunare.

Că în speță învoiala reclamantului de a permite pârâtului să și lege canalul propriei sale case

cu acel al reclamantului, rămâne întreagă nealterată de obligațiunea condițională neîndeplinită de părât de a plăti reclamantului 7200 lei și a contribui la speșele de întreținerea canalului reclamantului

Considerând că părâtul făcând legatură canalului său cu acel al reclamantului în baza acestei învoeli nu a comis tulburare în posesia reclamanturii și în consecință acțiunea reclamantului trebuia respinsă. (N. C. A. 95/1927 Trib. Turda II. jude I. D. Popescu.)

• • •

Mandatul special între sofi pentru contractarea unei obligațiuni cambiale nu este valabil, dacă nu este redactat în formă autentică. (art. 23 din legea VII—1886). Având în vedere, că părâta contestă, că ar fi semnat cambiile, pe baza cărora s'a emis mandatul de plată cambial, din litigiu, iar reclamanta însăș recunoaște, că acele cambii au fost semnate de soful părâtei și pentru părâtă în virtutea unei împuterniciri orale date lui de părâtă.

Chestiunea a se ști este: dacă acele cambii astfel semnate constată obligațiunea cambială și în sarcina părâtei.

Având în vedere, că la interogatorul ce i s'a luat azi părâtei, aceasta a negat că a dat sofului ei vreun mandat special să semneze pentru ea și cu numele ei vreo cambie către firma reclamantă, ci numai din complezanță la insistența sofului ei i a spus acestuia că îi poate semna numele pe o cambie în favoarea firmei reclamante.

Considerând, că potrivit dispozițiilor art. 23 din legea VII/1886 lit. C pentru valabilitatea unui mandat special între sofi, având obiect contractarea unei obligațiuni cambiale, se cere act autentic.

Că în speșă simpla adeziune, din complezanță, a sofiei părâte, la insistența sofului ei, de a i semna el numele ei pe cambii trase de el în favoarea firmei reclamante, nu poate să nască vreo obligațiune cambială în sarcina părâtei sofii, în consecință mandatul de plată cambial emis pe baza unor asemenea cambii împotriva părâtei, este nul și de nul efect, ca și cambiile ce-i stau la bază.

Pentru toate aceste motive, tribunalul a scos din vigoare mandatul de plată și obligă firma la cheltueli (N. c. 1531/1926 Trib. Turda 8 II. Jude unic I. D. Popescu.)

• • •

Repoziție. — Imobil donat în baza unui contract „turpis cauza”, dacă e admisibilă. Art. 1174 c. c. a.

În fapt: X. donează concubinei sale un imobil pentru a trăi mai departe în concubinaj cu el; aceasta s'a și mutat în imobilul donat, locuind timp de 5 ani. Succesorii lui X, prin violență au scos-o din imobilul donat, susținând, că la baza convențiunei este o „turpis cauza” și deci reclamanta (concubina) nu poate cere repunerea în acel imobil.

În drept: Este încontestabil, că în speșă există un „turpis cauza” și deci succesorii universali cu drept cuvânt au invocat aceasta și deci aplicarea art. 1174 c. c. a. își are locul. Conform însă acestui text dacă cineva acordă cuiva un beneficiu pentru un scop ilicit, nu mai poate cere înapoi acest beneficiu, în schimb însă dacă numai l'a promis fără al și preda efectiv nu poate fi constrâns în justiție pentru predare efectivă. În consecință — în speșă — din moment ce s'a constatat, că reclamanta concubină a fost în posesia imobilului la moartea lui X, și că părâții (succesorii lui X.) numai în mod sama-

volnic au scos-o din folosința imobilului, este neîn doios, că dacă părâții n'ar fi silit pe reclamantă a părăsi casa în care a locuit și după moartea lui X, ci ar fi acționat-o, acțiunea lor ar fi fost respinsă în baza art. 1174 c. c. a., care oprește a se da înapoi un lucru, care în vederea unui scop ilicit fusese predat. În astfel de împrejurări nu se poate concepe de admisibil, ca ceea ce nu se poate valorifica prin justiție să se poată constrânge prin violență și justiție. Consecința este, că procederea părâților nu poate fi sancționată prin judecată și deci reclamanta urmează a fi repusă în imobilul donat. (Trib. Sibiu. Sentința No. 2706—8/1924. Președinte Dr. Bând; raportor E. Gheorgheni, judecător).

• • •

Convențiune. Stipulația competenței jurlului de arbitri. Convenție posteroară fără această stipulație. Dacă e admisibilă competența jurlului. Novațiune obiectivă. În fapt: prin o convențiune de vânzare de lemne intervenita la 23 Mai 1924 părțile au stipulat în aliniatul final că pentru orice litigiu provenit din această afacere se vor adresa judecătoriei de arbitri. Această convențiune a fost reziliată de comun acord în ziua de 16 Octombrie 1924, cu care ocaziune părțile au stipulat diferite modalități a desfacerei raportului lor juridic, care după o socotire asupra avansului primit de părâți ei se recunosc datori reclamantilor prin două scrisori ambele purtând ambele data de 20 Octombrie 1924 și prin care Iuliu Pogany în numele fratelui său Lazar Weiszgalaz, unul din părâți se obligă la plata unei sume de 60.422 lei drept daune iar celalăt părât dr. Iuliu Pogany prin a II-a scrisoarea, se obligă a plăti recl. suma pe 201.409 lei 50 bani. Din aceste convențiuni, pentru cari s'au eliberat cambii în alb, părâții neachitând de cât o parte din datorie, recl. Banca Agrară a chemat în judecata Tribunalului Oradea pe ambii părâți cum și pe ceilalți solidar la plata sumei restante de 175.800 lei capital și interese de 8% la această datorie.

În drept: Considerând, că este netăgăduit că instanțele de judecata pentru rezolvirea litigiilor dintre părți sunt acele de drept comuna nume instituite prin legile noastre de organizare, legiuitorul îngăduind părților ca pentru anumite litigii să poată fi judecați de arbitri, jurisdicțiune excepțională, acordată pentru a facilita judecata, dar condițional de a se stipula în scris și precis asupra cărui raport de drept s'a determinat acea judecată de arbitri.

Având în vedere că dacă părțile au stipulat în convențiunea de vânzare cumpărare a lemnului că instanța competentă a judeca orice litigii rezultate din acel contract va fi aceea a arbitrilor, apoi acea convențiune a fost reziliată benevol la 16 Octombrie 1924 printr'o transacțiune definitivă care a făcut să înceteze vechiul raport, iar după o desocotire a lemnului furnizate în comptul avansului de 200.000 lei ambii părâți prin scrisorile din 20 Oct. 1924, confirmate mai apoi și printr'o altă scrisoare din 3 Februarie 1925 semnata dr. Iuliu Pogany, se recunoaște acea datorie către recl. fixându-se anumite modalități de plata ei și cu un procent de 2-75% lunar, ceea ce constituie astfel un nou contract, care a operat o novațiune obiectivă și de data aceasta fără a se indica competența vreunei instanțe de judecată, la caz de neachitare acestor sume, lăsându-se astfel competențe instanțelor de drept comun.

Considerând că pentru litigiile rezultate din nou plata datoriei și daunelor recunoscute de părți, prin obligațiunile lor postrioare transacționale neindicându-se vre-o instanță altă decât cea de drept comun, bine decl. s'a adresat cu acțiunea sa tribunalului, care numai printr'o greșită interpretare a convențiunilor cum și art. 767 pr. civ. a admis incidentul de incompetență și a stabilit competența juriului de arbitri. (Curtea de Apel Oradea. Sentința Nr. 3693/925. Consilier raportor dr. St. Praporgescu).

Curtea de Casație

Act de autoritate și act de gestiune. Contractul de furnitură al unei comune. Condițiune pentru exercitarea acțiunii în contencios. Licitație publică; caracterul ei. Act administrativ de autoritate este acela pe care puterea publică le îndeplinește exercitând funcțiunea ei în numele interesului general de ordine și asistență.

Deci actul unei Primării de a pușca o licitație în scopul aprovizionării cu cărbuni nu poate fi considerat drept un act administrativ de autoritate, ci este un act de gestiune făcut de autoritatea administrativă investită cu personalitate, pe care act de gospodărie Primărie era în drept de a-l face, fără ca pentru valabilitatea lui să fie necesară aprobarea ulterioară a Ministerului de Interne, de vreme ce comuna este liberă în administrația patrimoniului său în cadrele bugetului comunei aprobat de Minister, care exercită numai dreptul de control asupra diverselor acte făcute de autoritățile administrative.

Deci actul acelei Primării fiind un act de gestiune, nu poate fi atacat cu recurs în Contencios.

Pentru că cineva să se poate adresa Contenciosului și să ceară înlăturarea unui act administrativ de autoritate, se cere să dovedească în primul rând, că prin acel act administrativ activitatea îi aduce atingere unui drept, cu alte cuvinte, recursul în Contencios nu este admisibil decât în contra actelor cari ating actualmente un drept al recurentului sau pot să producă în viitor asemenea efecte. Deci recurentul este obligat să justifice că prin actul administrativ atacat i s'a violat un drept.

Licitația publică ordonată de legea Contabilității publice nu este prevăzută în interesul public, nu este un drept al celor ce vor să concureze, ci este dispusă în interesul comunei, pentru a salva averea comunei și a obține furnituri sub condițiunile cele mai avantajoase — dovadă că unele contracte pot fi încheiate prin bună învoială, iar în cazul unei licitații, aceasta poate fi limitată la persoanele recunoscute capabile de către administrația pentru a concura (Casația Sec. III, Decizia nr. 1642/925. Preșidenția dlui Chisăliță).

•••

Cauză de divorț relative și absolute. Art. 77 lit. a și 80 L. Matr. Condiționare art. 648 pr. c. Art. 83 L. Matr. Prescripția acțiunii de divorț. Când poate fi invocată. Interpretare. Având în vedere, că recurenta prin motivele de casare în esență susține că Curtea

de apel însușind motivele de drept și de fapt din sentința Tribunalului și complectându-le în felul mai sus arătat, a violat dispozițiunile art. 80 pct. a) și 83 din L. M. respingând acțiunea de divorț pe motiv, că ea este prescrisă, fiind introdusă după trecerea de șase luni socolite dela data când intimatul s'a părăsit domiciliul conjugal și condiționând validarea cauzei de divorț invocată de recurenta de îndeplinirea procedurii prevăzută de art. 648 din Pc. Având în vedere că precum s'a arătat mai sus, recurenta de azi și-a înlemeiat acțiunea ei pe disp. art. 80 pct. a) L. M. invocând între altele ca motiv de divorț, o atingere gravă a îndatoririlor conjugale de către soțul ei, îndeosebi prin faptul că începând dela contractarea căsătoriei de repetite ori a părăsit-o, fără just motiv, întrerupând astfel conviețuirea conjugală mai pe urmă în luna August 1921, și de atunci nu s'a mai reîntors și nici nu s'a mai îngrijit de ea.

Având în vedere că potrivit jurisprudenței stabilite în această materie, părăsirea înjustă a domiciliului conjugal poate fi validată ca o cauză de divorț absolută — părăsire infidelă sui generis — în temeiul art. 77 pct. a) L. M. dar numai atunci când există toate condițiunile legale prevăzute de acest text de lege și îndeosebi validarea ei fiind condiționată de îndeplinirea procedurii prevăzută de art. 648 Pc., sau, ca o cauză de divorț relativă în temeiul art. 80 pct. a) L. M., atunci când nu există, sau când soțul părăsit nu vrea să satisfacă prescripțiunile art. 77 pct. a) L. M. în acel din urmă caz validarea ei nefiind condiționată de îndeplinirea prescripțiunilor art. 648 Pc.

Considerând că deasemenea fiecă această cauză de divorț este validată în temeiul art. 77 pct. a) L. M., fiecă în temeiul art. 80 pct. a) L. M. ca o cauză relativă, în ambele cazuri ea nu se poate prescrie chiar din cauza naturii sale proprii, căci atâta timp cât durează absența soțului care și-a părăsit domiciliul, îndatoririle conjugale sunt în continuu vătămăte de acesta, chiar prin starea continuă a absenței sale, și ea soțul părăsit în timpul absenței oricând își poate valida dreptul de acțiune.

Că așa fiind aceasta cauză de divorț, consistând într'o stare continuă, iar nu într'un simplu act, prevederile art. 83 L. M. privilegiate la prescripțiune în cauza de față nu și pot avea aplicațiunea.

Că dar Curtea de Apel însușindu-și motivele de drept și de fapt din sentința Tribunalului și complectându-o încă cu acel motiv, că dreptul de acțiune al reclamantei potrivit disp. art. 83 L. M. este și prescris; acțiunea de divorț fiind introdusă după trecerea termenului de șase luni fixată în art. 83 L. M. și care căută a fi socolit în speța de față dela data părăsirii domiciliului comun de către soț — adică din luna August 1921, — și în consecință respingând acțiunea de divorț a violat disp. art. 80 pct. a) și 83 L. M.

Că prin urmare starea de fapt stabilă cu această omisiune de către Curtea de apel, nefiind proprie pentru soluționarea procesului în fond, potrivit art. 543 al. II. din Proc. civilă sentința Curții de apel urmează a fi casată cu trimitere, pentru ca această instanță procedând din nou în cauză, cu ținerea în seamă a celor mai sus arătate și ocupându-se cu toate motivele de divorț, invocate de recurenta în acțiunea ei și validată de ea în temeiul art. 84 L. M. să pronunțe o nouă sentință și hotărând din nou și asupra suporiării cheltuielilor de revizuire. (Dec. Nr. 185/926. Casație S. II.)

Societățile cu garanție limitată

Studiu comparativ

(Urmare și sfârșit).

Pentru noul cod comercial recomandăm o inovație, anume introducerea societăților cu garanție limitată după modelul codurilor comerciale germane și austriace, precum și a proiectului noului cod comercial italian. Motivele le-am arătat în cursul acestui studiu. Dacă le rezum pe scurt trebuie să accentuez că România, ca un stat ce este în cursul dezvoltării sale economice și culturale are nevoie de capitaluri; așa fiind Statul va căuta să valorifice și capitalurile mijlocii și va încuraja și acele părți sociale, care nu-și dau seama de influența și efectul utilizării capitalurilor.

Ca rezultat al cercetărilor noastre credem să recomandăm următoarele principii condecătoare pentru această nouă formă societară.

I.

Crearea societății

Obiectul societății: Societatea cu garanție limitată poate să se consacre ori căruia fel de activitate, întrucât nu depășește caracterul strict comercial, eliminând operațiuni ipotecare și de asigurare. În consecință sunt eliminate ori și ce alte scopuri, politice, sociale etc. Ingrădirea scopului la un caracter strict comercial credem, că este cea mai fericită soluție, considerând, că pentru toate celelalte scopuri legile în vigoare preved suficientele forme societare, cari se disting de societățile comerciale. Operațiunile ipotecare și cele de asigurare trebuie eliminate, fiindcă aceste reclamă deosebite măsuri asigurătoare, care nu pot fi realizate în cadrele acestei forme societare.

Forma societății: Societatea să poată fi constituită numai prin un act autentic conform dispozițiilor legale în vigoare în vechiul Regat, sau prin un act notarial conform legilor în vigoare în Ardeal și Bucovina.

Forma aceasta pentru constituirea societăților cu garanție limitată credem, că va garanta strictă observare a dispozițiilor legale, mărinț astfel și încrederea populației în această formă societară. Recomandăm un număr mărginit de soți — aprobând maximum 20—30 și un capital social de cel puțin lei 100,000, ce poate fi constituit din părți neegale, și din care trebuie vărsate cel puțin 50% la constituire, urmând ca restul să fie împlinit în termen scurt — cel mult un an.

Părțile soților nu sunt negociabile, nici indosabile; dobândirea părților se poate face numai prin act autentic sau act notarial. Părțile societare pot fi transmise în primul an dela introducerea societății în registrul comercial numai unui societar; ulterior vor fi de oferit societarilor, care până în trei luni vor avea să dea declarație asupra ofertei, după care termen oferentul câștigă deplină libertate. Părțile soților să fie de regulă nedivizibile; excepțional să se admită divizibilitatea în cazurile de succesiune și atunci când contractul social admite special divizibilitatea.

Majorarea și reducerea capitalului social

Majorarea capitalului social se poate face numai în urma unei decizii referitoare la modificarea contractului social, luată cu majoritate de cel puțin $\frac{2}{3}$, deciziune certificate de un notar public.

Părțile sociale noi pot fi atribuite soților de până acum sau persoanelor străine de societate. Ori și cum societarii vor avea drept de preferință față de străini la dobândirea de părți noi, întrucât părțile noi vor fi de oferit societarilor, asupra cărei oferte ei vor avea să dea declarație până în decurs de o lună dela data ofertei. Oferta va trebui publicată în gazeta fixată de mai înainte. Cu expirarea acestui termen este înlăturată ingrădirea menționată.

Reducerea capitalului social se va executa prin o deciziune referitoare la schimbarea contractului social, deciziune care nu va putea fi decât luată cu o majoritate de $\frac{2}{3}$ a voturilor și va avea să determine exact mărimea și scopul reducerii precum și modul executării.

Reducerea intenționată a capitalului social va fi operată în registrul comercial și publicată în gazeta autorizată, precum și în jurnalele prevăzute de contractul social sau în procesul verbal încheiat cu această ocaziune. În această publicație se vor încunoștința creditorii, că societatea este dispusă să le facă plată sau să le dea garanție, și că creditorii cari nu se vor anunța până în trei luni se vor considera ca adoptând reducerea.

Aporturile

Pentru a preveni abuzurile aporturile vor fi de evaluat acum în contractul social. Aporturile devin proprietatea societății, în consecință deprecierea lor privește societatea și direcțiunea sau administratoriul vor avea să poarte grijă ca diferența între valoarea reală a imobilului ce o are la un moment dat și cea pe care a avut-o în momentul constituirii societății să fie egalizată; modulatarea va fi prevăzută în contractul social.

II.

Baza creditului societății

Capitalul social, ce constă din părțile societărilor constituie garanția creditorilor. Drept aceia trebuie legea să grijească prin măsuri energice, ca creditorii să poată conta cu toată siguranța, că capitalul social le rămâne neștirbit.

Obligațiunea de plată a părții sociale este foarte strictă și societarii nu pot fi dispoziți de ea. Sunt excluse mijloace de compensare ca de ex. darea de obiecte în loc de bani gata, ele ar putea fi fixate numai în contractul social. Ne este admisibilă o compensație a obligațiunii unui societar la plata părții cu o pretenție a acestuia contra societății. Ori și ce rezervă sau restricțiune la luare în primire a unei părți sociale trebuie să fie nulă și fără efect. Dacă cota socială n'a fost în întregime achitată la crearea societății, toți societarii vor fi egal tratați la reclamarea plății restului. Întârzierea plății părților sociale are drept urmare obligațiunea de a plăti daune interese; Societatea este însă și îndreptățită de a declara caducă partea unui societar, care n'a făcut plățile cerute pe seama părții sociale, bine înțeles după expirarea unui termen de grație ce i se va acorda. Devenind partea socială caducă societatea va avea dreptul de regres contra predecesorilor, drept, care poate fi organizat în mod diferit; recomandabil este a stabili o garanție solidară pentru primul predecesor, și o garanție subsidiară pentru ceilalți predecesori. Dacă acest regres de ordine rămâne fără succes, societatea va avea dreptul de a vinde partea socială, bine înțeles nu sub prețul ce

rezultă din ultimul bilanț anual. Un eventual deficit, ce rămâne după vânzare va fi de acoperit de societarul neglijent. Dacă acest deficit nu poate fi acoperit, el se va repartiza asupra tuturor societarilor, cari sunt în măsură să facă plăți.

O garanție subsidiară forțată a societarilor va fi și în alte cazuri de instituit, de ex.:

a) când se plătesc dividende fără de a vărsa dotațiunea prevăzută pentru fondul de rezervă,

b) dacă la reducerea capitalului social se vor face plăți înainte de chemare creditorilor și înaintea expirării termenului fixat;

c) dacă la lichidarea societății se vor face plăți înaintea termenului fixat;

d) dacă în contractul social a fost convenit ca societarii să fie obligați la noi vărsări, poate fi fixat și dreptul de abandon: adică dreptul societarului de a renunța la partea lui, pentru a se libera de obligațiunea pentru noi vărsări. Dacă în această direcție n'a fost nimic dispus în contractul social, urmările vor fi acelaș ca și la întârzierea plății părților sociale, anume societatea va avea dreptul de a declara caduce părțile societărilor neglijenți, având și dreptul de regres în cazul unui deficit.

III

Organizarea societății

Societatea cu garanție limitată va fi administrată de o direcțiune; ea va putea avea eventual și un consiliu de administrație. Instanța supremă administrativă a societății — nepermanentă — este adunarea generală.

Direcțiunea / Central University of Bucharest

Numai persoane fizice, capabile a dispune pot fi numite membrii în direcțiune. Adunarea generală numește membrii direcțiunii; societarii pot fi numiți acum în contractul social membrii ai direcțiunii. Acești membrii pot fi revocați de judecător numai în cazuri grave d. e. pentru abuz de încredere etc. Membrii direcțiunii vor executa de regulă administrarea în mod colectiv. Direcțiunea va conduce un registru al părților, care va conține numele, pronumele, profesiunea și domiciliul fiecărui și plățile făcute asupra părtașiei. Membrii direcțiunii răspund personal pentru conducerea exactă a registrelor comerciale, și solidar pentru administrarea averii societare; ei au obligațiunea de a nu conduce afacerilor societății. Recomandăm și introducerea responsabilității penale a membrilor direcțiunii în conformitate cu dispozițiunile citate a legislației austriace.

Consiliul de administrație

Un consiliu de administrație este numai excepțional necesar anume când capitalul social întrece suma de lei 1 milion și numărul soților e mai mare de 20. Consiliul de administrație are a fi constituit din cel puțin trei persoane fizice capabile de a dispune, cari se vor alege de societari. Funcțiunea de control a consiliului de administrație are drept efect, că giranții devin funcționari ai societății și că persoane înrudite cu aceștia să nu poată fi aleși membrii în consiliul de administrație.

Membrii consiliului de administrație să poată fi ori și când revocați prin o decizie motivată a societarilor. Consiliul de administrație se aibă obligațiunea de a controla în mod efectiv gestiunea

societății. Consiliul de administrație va putea suspenda giranții, urmând a concherna imediat adunarea generală.

Adunarea generală

Asentimentul unanim și prealabil a societarilor date în scris face inutilă convocarea adunării generale asupra acelor chestiuni, asupra cărora urmează a se decide. Adunarea generală va avea loc la sediul societății cel puțin odată pe an, putând fi convocată decât ori interesele societății vor reclama, de ex. o pierdere importantă a capitalului social, Adunarea generală va avea competența de a decide asupra tuturor chestiunilor, cari nu-i sunt snstrase prin contractul social. Nu trebuie scăpat din vedere, că deciziunea adunării generale este necesară numai în ce privește chestiunile pur interne ale societății, celelalte putând fi luate de direcțiunea sau consiliul de administrație față de terții, fără să fie nevoie de o decizie a adunării generale. Societari, cari posed a zecea parte a capitalului social, sau după contractul social, și mai puțin au dreptul de a cere convocarea adunării generală, care va trebui efectuită până'n 14 zile.

IV.

Minoritatea ca instanță extraordinară a societății

Conform legislației austriace o minoritate de soți, a căror părți ating a zecea parte a capitalului social este îndreptățită a interveni în anumite cazuri ca instanță extraordinară în interesul societății, dacă organele ordinare nu funcționează. Existența acestui drept în sine va constitui o presiune suficientă asupra organelor statutare de aș împlini îndătoririle și va fi un imbold puternic pentru societari, de a purta grijă de supraveghere.

Aceasta minoritate va avea dreptul:

a) de a cere instituirea de revizori pentru examinarea bilanțului,

b) de a reclama pretențiunile de despăgubire, ce le are societatea contra direcțiunii sau contra membrilor consiliului de administrație, în ambele cazuri.

Pentru a aduce la cunoștință dezvoltarea societăților cu garanție limitată, jiu să arăt câteva date statistice:

A

In Germania au existat

în anul	societăți,	cu un capital social de	mărci
1909—16508		3.538,500.000	
" 1918—29763	"	5.606,777.000	"
" 1919—33823	"	6.005,739.000	"
" 1920—39152	"	7.559,940.000	"

B

în Austria

în anul	societăți,	cu un capital social de	coroane
1906— 61		22,619.400	
" 1909— 734	"	204,814.559	"
" 1912—1914	"	462,490.515	"
" 1914—2638	"	620,553.793	"
" 1918—2102	"	682,389.000	"
" 1919—2745	"	932,387.000	"
" 1920—3897	"	1.582,832.000	"
" 1921—5020	"	2.100,732.000	"

C
în Bucovina

în anul	1911—8	societăți,	635.000	coroane
"	1914—21	"	1,703.000	"
"	1919—31	"	2,635.000	"
"	1920—45	"	3,986.000	"
"	1921—48	"	2,120.000	lei
"	1924—62	"	2,967.000	"
"	1925—68	"	3,271.000	"

Din aceste date statistice rezultă, că numărul societăților cu garanție limitată a crescut în Germania în mod extraordinar, pe când numărul acestor societăți în Austria este față de Germania neînsemnat.

Eu de partea mea cred, că în țara noastră societățile cu garanție limitată vor avea să execute o misiune economică deosebită; în consecință va fi de datoriu guvernului de a încuraja alcătuirea acestor societăți, pentru a trage foloasele cuvenite din bogățiile țării.

Intenția mea conducătoare a fost de a aduce la cunoștința juriștilor români, cercurilor comerciale conducătoare din țară precum și la cunoștința domnilor membri ai Consiliului legislativ materialul, ce se referă la noua formă societară, la societățile cu garanție limitată, pentru a servi ca o preliminară la discuția necesară oricărei reforme.

Cred că prin această lucrare aduc o modestă contribuție în domeniul cercetărilor, ce vor urma în vederea unificării și reformării codului comercial. Voi fi mulțumit dacă voi deștepta interesul cercurilor acum amintite pentru această formă societară

Dr. Vasile Boldur

fost președinte al Curții de Apel Cernăuși

I N F O R M A Ț I U N I

Pentru dnii avocați și magistrați recomandăm următoarele cărți de drept, absolut necesare: *Volumele XI—XII din Codul General al României*; *Legi noi de unificare aplicabile în întreaga țară* (Vechiul Regat, Ardeal, Bucovina și Basarabia), adnotate cu referințe și note de trimitere de C. Hamangiu Consilier la Inalta Curte de Casație, directorul revistei „Pandectele Române”. Un mare volum, legat în pânză, hârtie velină, tipărit pe 2 coloane, cu 1240 pagini. Prețul 600 lei. Editura Librăriei Alcalay, Calea Victoriei 27 București.

A apărut: *Codex Romaniae* cuprinzând toate codurile cu ultimele modificări: Noua Constituție, Codul civil, Procedura civilă, Codul comercial, Codul penal, Procedura penală, Legea accelerării și Codul Silvic, cu un index alfabetic general, adnotat cu referințe și note explicative de C. Hamangiu, Consilier la Inalta Curte de Casație, director al revistei „Pandectele române”. Un volum format por-

țativ de buzunar, lipărit pe 2 coloane, legat elegant în pânză, hârtie subțire specială, cu peste 1000 pagini. Prețul 350 lei. Editura „Cultura Națională” strada Paris 1 București.

A apărut: *Opere complete în 4 mari volume* premiate de Academia Română cu marele premiu al Statului „Gh. Assachi”; *Codul civil adnotat* cu trimiteri numeroase la doctrina franceză și română și cu jurisprudența română completă dela 1868 până la 1926, cu indexe alfabetice la fiecare articol, de C. Hamangiu, Consilier la Inalta Curte de Casație, directorul revistei juridice „Pandectele române”. Fiecare volum broșat 400 lei. Toate 4 volumele 1600 lei. Legate în pânză 2050 lei. Editura Librăriei Alcalay, Calea Victoriei 27 București.

În ziua de 10 Aprilie 1926 încep la Curtea de Apel Cluj examenele de capacitate pentru magistrați. Comisiunea este alcătuită din dnii dr. P. Micșa prim președinte, dnii dr. I. Pap preș. de secție la Curte, dnii Camil Negrea, P. Porușiu și R. Boilă profesori universitari membri. S'au înscris 82 candidați.

Convocare

Acționarii Societății Anonime Băile Borsec din Cluj sunt rugați a lua parte la

Adunarea generală extraordinară,

care se va ține la 11 Aprilie 1927 ora 4 p. m. în biroul societății în Cluj, str. Memorandului No. 8 cu următoarea

Ordine de zi :

1. Aprobarea sporirii capitalului social.
2. Ratificarea statutelor aprobate de Comisiunea Specială Economică și în continuare la

Adunarea generală ordinară,

care se va ține la 11 Aprilie 1927 ora 5 p. m. în acelaș loc cu următoarea

Ordine de zi :

1. Darea de seamă a Consiliului de Adție și raportul cenzorilor asupra gestiunii anului 1926, aprobarea bilanțului și a contului de profit și pierdere, deciderea asupra propunerii Consiliului de Adție relativ la împărțirea beneficiului și asupra descărcării Cons. de Adție și a Comisiunii de Cenzori de sub gestiunea lor.
2. Alegerea Cons. de Adție și a Comisiunii de Cenzori.
3. Eventualele propuneri.

Domnii acționari, cari doresc a participa la aceste adunări generale, se vor legitima cu certificatul Consiliului de Adție.

Consiliul de Adție.

RENUMITELE AUTOMOBILE

Au sosit
la magazinul
de automobile

IOAN N. ILESCU CLUJ,
STRADA REGINA MARIA NR. 16.

»NATIONALA«
SOC. GENERALA DE ASIGURARE IN BUCURESTI

*Capital și fonduri de garanții
proprii peste 120
milioane lei*

AGENTII IN TOATE ORASELE DIN TARĂ

INDUSTRIA SĂRMEI S. A. Cluj
Fabrica: Ghiriș

Fabricăm :

Sărmă laminată, Fier de beton, Scoabe, Cue de tot felul, Sărmă arsă,
arămită, Sărmă de oțel, Arcuri de mobile. Sărmă ghimpată, Agrafe.

Cereți ofertă dela singurul încredințat cu vânzarea produselor noastre :

FERARIA SOC. AN.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon: 4-40, 3-47. — Adresa telegrafică: „FERARIA“ Cluj.